

Tapsol a magyar katona ügyességének, melylyel az ellenséget törbe csalja s lelkesül az ellenség megsemmisítésén. Ennek a hangulatnak tulajdonítható, hogy ebben a kötetben túlnyomóan sarkantyus vitézekkel, katona ruhába öltözött alakokkal és katonai jellemekkel találkozunk. De vajjon, ha elmúlik ez a háborus hangulat, akkor is ez lesz-e az a nemes ösvény, a melyre a magyar ifjúságot vezetnünk és irányítanunk kell? Ebből a szempontból s a mű további érvénye szempontjából ohajtottuk volna, hogy a háborus történetek és elbeszélések mellett több legyen benne az evangéliumi tartalom, mely a békés munka, a becsületes polgári foglalkozás és az emberszeretet előnyeit domborítja ki s nem a harctereken, hanem a békés élet munkamezőin jelöli meg azokat a nemes ösvényeket, melyeken a magyar ifjúságnak haladnia kell. Ilyen általános érvényűnek tartjuk e kötetben pl. Lampérth Gézának „Megujhódás” című elbeszélését, vagy „Amárusz mester” című versét. Azonban e megjegyzésünk mellett is készséggel ismerjük el, hogy e mű nagy nyereség ifjúsági irodalmunkra s a ma ifjúsága nem csak szórakozást, hanem bőséges lelki táplálékot is talál benne.

V. A.

Lukácsy Imre. Egyházi beszédek. II-ik kötet. Ára füzve 4:50 K., kötve 6:50 K. Hoffmann és Kranovitz. Debreczen 1916. 225. l.

Ez a kötet 28 egyházi beszédet foglal magában. Nagy részben homiliák, nagy alaposággal kidolgozva. Mindenütt a bibliához ragaszkodik az író, de itt-ott a háborus hang is megcsendül a dolgozatokban. Jézusnak néhány közismert példázatát érdekes magyarázat kíséretében mutatja be. Szerintünk azonban nem emeli a dolgozatok értékét a kálvini dogmáknak kiélezése. Ezen kívül egyházi beszédekben az észhez szóló magyarázatok mellett több melegséget és a szív megindítását célzó elemet várunk. Ezt e kötetben csupán „Az Úr békességet szól az ő népének” című beszédben tapasztaltuk. Egy pár ellenmondást is vettünk észre. Pl. Az említett jól sikerült beszéd mellett érthetetlen „Krisztus vallása és a háboru” című, amelyben ilyen kijelentést teszen: „Hogyan lehetne hát Krisztus és az ő egyháza ellensége a háborúnak, mikor az szolgáltatja leghívebb követőit, legderekabb polgárait.” (210 l.) E megjegyzésektől eltekintve a beszédek általában építő hatásuk s kellő kritikával használhatók.

„Unitárius Szószék.” XI-ik kötet. Szerkeszti Ürmösi József homoródszentpáli lelkész. Előfizetési ára 6 kor. Kiadja az egyetemes unitárius lelkészkör.

Az „Unitárius Szószék” XI-ik kötetében is egyházi beszédek, keresztlési és temetési beszédek váltogatják egymást. Ismertebb beszédiróink mellé sorakozik a fiatalabb nemzedék is. Az egyházi dolgozatok nem mind egyforma értékűek, de általában fejlődést és haladást tapasztalunk. Ezt a kötetet különösen értékessé teszi az,

hogy ebben jelent meg a Br. Daniel Lajos által kitűzött 50 koronás pályadíjra beérkezett 13 egyházi beszéd. A pályadíjat az olvasók szavazat-többséggel ítélik a legsikerültebb beszédnek. Az eredményt a folyó évi első füzetben hirdeti ki a szerkesztő. Ez a pályázat bizonyos nemes versenyt fejt ki lelkészeink között, ami egyházi beszédirodalmunknak csak előnyére válhatik. Nagyon kívánatos, hogy a kezdettel mutatkozó szép siker, újabb pályadíjak kitűzésére serkentse tehetősebb hitrokonainkat. Ugyancsak az egyházi beszédek nivójának emelkedésére vezethet a szerkesztőnek azaz újítása, hogy egy „Szemle“ című rovatot nyitott, melyben a már megjelent beszédek bírálatát közli; mert az igazságos és elfogulatlan kritika csak építő és fejlesztő hatású lehet. E rovat alatt ismerteti a szerkesztő a magyar prot. egyházi beszédirodalom újabb termékeit, amely szíves előzékenységet szintén csak elismerni és köszönettel fogadni lehet. Szóval a Szószék kedvező előjélek között indult a második decenniumba. Vajha tovább haladása mindig a mi lelki erősödésünket és kiapadhatatlan lelkesedésünket mutatná s ne csak a jelenben világolna, hanem romolhatatlan emléket emelne a mi munkásságunkról az utókor számára is.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az úrvacsorai pohár. A Kálvin-szövetség f. é. január hó 18-án tartott gyűlésében nagy érdeklődés mellett vitatkoztak arról a kérdéstről, hogy vajjon fenntartható-e az a gyakorlat, hogy a hívek egy pohárból vegyék az úrvacsorai bort? A kérdés vitatásánál megszólalt a vallás és a tudomány, a hagyományokhoz ragaszkodó konzervativizmus és a fejlődést ohajtó liberális szellem. A többség eltörlendőnek tartja az egy kehelyből való úrvacsora-vételt.

Bármilyen szépnek s az úrvacsora célját szimbolizáló gyakorlatnak tartjuk az egy pohárból való ivást, mégis azt korunk egészségügyi kívánalmaival nem tudjuk összhangzásba hozni s az a felfogásunk, hogy a prot. egyházak inkább engedjenek a külsőségben, mint hogy a miatt a lényegnek ártsanak s egyeseket a miatt az úrasztalától elidegenítsenek.

Magyarország nemzeti jövedelme. Fellner Frigyes akadémiai székfoglalójában a magyar birodalom jövedelmét 6742 millióra, Ausztriáét 12565 millióra teszi. Ez összegek aránya szerint Magyarországot csupán 34·92⁰/₀ quota illetné az érvényben levő 36·4⁰/₀ kulcs helyett. Ez azt jelenti, hogy Magyarország 1·48⁰/₀-kal járul gazdasági erején felül a közös költségekhez. Ennek megállapítása nagyon fontos különösen most, mikor még nem tudjuk, csak sejtjük, hogy a háború végén minő nagy terhek fognak reánk szakadni. Egy másik megállapítása az, hogy 1901-től kezdve a nemzeti jövedelem nagyobb mértékben növekedett, mint az adó, úgy, hogy 1901-ben a jövedelemnek 35·82⁰/₀-a esett adóra, 1913-ban már csak 29·25⁰/₀-a. „Magyarország közgazdaságában még nagy adóerő lappang“, mondja Fellner. Egy néhány évvel ezelőtt a nemzeti vagyont 45·1 milliárd koronára tette; a 6742 millió jövedelem e vagyon 16⁰/₀-os jövedelmezőségének felel meg; holott pl. Németország 360 milliárd vagyona csak 40 milliárdot, azaz 10⁰/₀-nál csak valamivel többet jövedelmez. Közgazdasági kérdésekkel foglalkozók a magas jövedelmezőségek okát abban látják, hogy Fellner a nemzeti vagyont alacsonyra értékelte. Szende Pál kimutatta, hogy csak a föld értéke körülbelül ugyanannyi, mint amennyit Fellner az *egész* nemzeti vagyonra nézve megállapított.

Tauárok a háborúban. Két év alatt katonai szolgálatra bevonult 1148 tanár. Közülök hősi halált halt 101, eltűnt 14, meghalt 6, hadifogságba esett 123, megsebesült 158, beteg volt 139, mint rokkant szabadságoltatott 11, mint segédszolgálatos szabadságoltatott 107, fogságból kiszabadult vagy megszökött 4, önként jelentkezett katonai szolgálatra 22, kitüntetést kapott